

Kinh tế nhà nước (KTNN) được hiểu, đó là toàn bộ các doanh nghiệp, các cơ sở sản xuất kinh doanh; cơ sở khoa học công nghệ ... mà toàn bộ tài sản thuộc sở hữu toàn dân và một bộ phận thuộc sở hữu hỗn hợp (các công ty cổ phần nhà nước mua cổ phiếu khống chế).

Trong cơ cấu kinh tế nhiều thành phần của nền kinh tế vận hành theo cơ chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở VN, KTNN được xác định là giữ vai trò chủ đạo trong nền kinh tế quốc dân. Vậy hiểu vai trò chủ đạo của KTNN như thế nào? Chúng tôi cho rằng, vai trò chủ đạo của KTNN cần được hiểu và thực hiện trên những phương diện cơ bản như sau:

Thứ nhất, vai trò chủ đạo không

những lĩnh vực có quan hệ trực tiếp đến an ninh quốc gia và hoạt động bên cạnh các thành phần kinh tế khác trong những ngành kinh tế quan trọng của nền kinh tế quốc dân như ngân hàng, vận tải đường không ... Tuy vậy ở đây cần lưu ý rằng, phạm vi độc quyền của KTNN càng rộng bao nhiêu thì tác động tích cực của cạnh tranh càng bị thu hẹp bấy nhiêu - Nghĩa là một trong những động lực mạnh nhất của kinh tế thị trường bị triệt tiêu. Bên cạnh đó, cần xác định rõ vai trò kinh tế của nhà nước trong cơ cấu kinh tế nhiều thành phần với KTNN độc quyền được biểu hiện cụ thể ở DNNN nhất định, để không chuyển độc quyền của KTNN thành độc quyền của DNNN. Vì trong cơ chế kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, KTNN độc

cách khác, doanh nghiệp nhà nước độc quyền nhưng không làm triệt tiêu "luật chơi" của kinh tế thị trường và không vì lợi ích cục bộ của bản thân doanh nghiệp nhà nước, mà hướng tới vì lợi ích kinh tế - xã hội thì hoạt động của doanh nghiệp mới đúng nghĩa là thực hiện vai trò chủ đạo theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

Thứ tư, KTNN định hướng, hướng dẫn hoạt động của các thành phần kinh tế khác, để mọi thành phần kinh tế hoạt động theo mục tiêu định sẵn của Nhà nước thông qua hai cách thức được thực hiện đồng thời là:

- Quy hoạch, chiến lược phát triển ngành, vùng, sản phẩm của bản thân kinh tế nhà nước cũng như của toàn bộ nền kinh tế quốc dân. Trên cơ sở đó, các thành phần kinh tế khác có thêm luận cứ để xây dựng chiến lược kinh doanh của mình.

- Cung cấp cơ sở hạ tầng và những dịch vụ công cộng với chất lượng cao, giá cả rẻ cho các thành phần kinh tế khác ở những lĩnh vực mà Nhà nước muốn khuyến khích họ đầu tư.

Thứ năm, KTNN hỗ trợ, kích thích các thành phần kinh tế khác phát triển. Có thể hiểu sự hỗ trợ, kích thích của KTNN đối với các thành phần kinh tế khác bao gồm:

- Ưu đãi về vay vốn, lãi suất, thuế, tiền thuê đất cho hoạt động của các thành phần kinh tế.

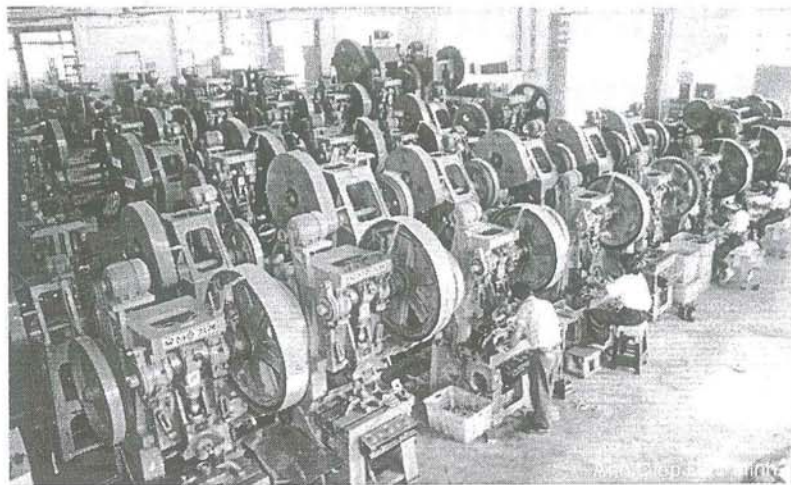
- Tìm kiếm và mở rộng thị trường, bao gồm cả thị trường đầu vào lẫn thị trường đầu ra cho các thành phần kinh tế.

- Trợ giá hàng xuất khẩu cho các thành phần kinh tế khác khi cần thiết.

- Hỗ trợ, khuyến khích các thành phần kinh tế đổi mới công nghệ và đào tạo nguồn nhân lực, nâng cao năng lực cạnh tranh.

- Duy trì và kích thích cạnh tranh bình đẳng giữa các thành phần kinh tế.

Tóm lại, vai trò chủ đạo của KTNN trong nền kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa được thực hiện thông qua bao gồm cả ở hệ thống cơ chế, chính sách vĩ mô như: chính sách tài chính - tiền tệ, đất đai ... và cả ở hoạt động của các DNNN để giải phóng mọi năng lực của nền kinh tế; thúc đẩy sự phát triển các thể chế thị trường và đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội bền vững ■

Thế nào là vai trò chủ đạo của kinh tế nhà nước?

TS. ĐÌNH SƠN HÙNG

phải biểu hiện ở số lượng các cơ sở kinh tế của nhà nước nhiều hay ít và cũng không phải ở tỷ trọng giá trị sản lượng do kinh tế nhà nước tạo ra chiếm bao nhiêu trong GDP. Mà vai trò chủ đạo trước hết phải được thể hiện ở trình độ công nghệ, trình độ quản lý, năng suất, hiệu quả kinh tế - xã hội và năng lực cạnh tranh cao.

Thứ hai, KTNN phải đóng vai trò hàng đầu trong việc khắc phục, hạn chế những khuyết tật của cơ chế thị trường.

Thứ ba, KTNN độc quyền trong

quyền là để có điều kiện định hướng sự vận động của nền kinh tế theo mục tiêu nhất định và đạt hiệu quả kinh tế - xã hội. Do vậy, nếu một doanh nghiệp nhà nước nào đó được độc quyền thì hoạt động của nó phải hướng tới với tính chất là công cụ điều tiết kinh tế vĩ mô của nhà nước vì mục tiêu kinh tế - xã hội, vì quốc kế dân sinh, chứ không phải vì bản thân doanh nghiệp. Trong trường hợp hoạt động của doanh nghiệp không đạt được yêu cầu nói trên thì không nên trao cho doanh nghiệp đặc lợi độc quyền. Nói